

ประสิทธิผลของการจ่ายค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงานในระบบสุขภาพที่มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า:
การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

THE EFFECTIVENESS OF THE PAY-FOR-PERFORMANCE SCHEME IN HEALTH CARE
SYSTEMS WITH UNIVERSAL HEALTH COVERAGE: A SYSTEMATIC REVIEW

นิธิมา เสริมสุขีอนุวัฒน์ 5437328 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ภิกุลี ภาวนานันท์, Ph.D.(DEVELOPMENT ADMINISTRATION),
สุชีร์ รัตนะมงคลกุล, Ph.D.(EPIDEMIOLOGY), สุวิทย์ วิบูลผลประเสริฐ, M.D., DIP. THAI BOARD OF
PREVENTIVE MEDICINE

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบนี้คือ เพื่อศึกษาประสิทธิผล
ของการจ่ายค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน (pay-for-performance) ต่อการเพิ่มคุณภาพในการรักษาและการ
เพิ่มการเข้าถึงการให้บริการด้านสุขภาพ ภายใต้บริบทของระบบสุขภาพที่มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
โดยการสืบค้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้ Cochrane Library, MEDLINE, PUBMED,
EBSCO และ CINAHL ขอบเขตงานวิจัยที่นำมาทบทวนวรรณกรรม เป็นงานวิจัยภาษาอังกฤษ ดิจิทัล
ระหว่างปี ค.ศ.2000-2013 ตามเกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria) คือ (1) เป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษายภายใต้
บริบทของระบบสุขภาพที่มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (2) มีการจ่ายค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน
ให้แก่ผู้ให้บริการด้านสุขภาพ (3) มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพ การประเมินคุณภาพของ
งานวิจัยใช้แบบประเมิน Newcastle-Ottawa Scale (NOS)

ผลการสืบค้นได้งานวิจัยจากฐานข้อมูลจำนวน 2,264 เรื่อง โดยมี 23 เรื่อง ตรงตามเกณฑ์การ
คัดเข้า พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่รายงานว่า การจ่ายค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน สามารถเพิ่มคุณภาพใน
การรักษาและเพิ่มการเข้าถึงการให้บริการด้านสุขภาพ

งานวิจัยนี้พบว่าการใช้การจ่ายค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน (pay-for-performance) ในงาน
บริการสุขภาพที่มีผลประสิทธิผลต่ำ จะช่วยเพิ่มประสิทธิผลได้ดีกว่าในงานที่มีประสิทธิผลคืออยู่แล้ว และ
พบว่าประสิทธิผลจะเพิ่มขึ้นภายในระยะเวลา 3 ปีแรก หลังจากนั้นประสิทธิผลจะลดลง แต่ยังคงสูงกว่า
ก่อนนำการจ่ายค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน (pay-for-performance) มาใช้ จึงจำเป็นต้องมีการประเมิน
ประสิทธิผลของงานอย่างต่อเนื่อง